

Nr 522

Av herr **Kellgren m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 100, med förslag till lag om försäkring för allmän tilläggspension m. m.

Lagförslaget till allmän tilläggspensionering bygger på det civilrättsliga arbetstagarbegreppet. Härigenom har det blivit möjligt att uppnå överensstämmelse med semesterlagen och lagarna om allmän sjukförsäkring och yrkesskadeförsäkring. Det har också blivit möjligt att skapa en mera direkt överensstämmelse mellan pensionsrätt och avgiftsskyldighet.

Det civilrättsliga arbetstagarbegreppet har emellertid på senare tid — bl. a. under inflytande av utvecklingen på avtalsfronten — alltmer uppmjukats. Hänsyn har sålunda numera ansetts böra tagas inte bara till arbetsavtalet mellan parterna utan också till det sätt på vilket förhållandet mellan parterna faktiskt gestaltar sig samt till de avtalslutandes ekonomiska och sociala ställning. Vid tvister blir avgörandena beroende av en mängd olika faktorer i det konkreta rättsförhållandet.

På grund av de praktiska svårigheterna att avgöra om mindre ersättningar skall hänföras till anställning eller ej har från principen om att inkomst, som åtnjutes av arbetstagare i civilrättslig mening, skall vara pensionsgrundande som inkomst av anställning i lagförslaget (5 §) undantag gjorts i fråga om vissa smärre anställningsinkomster. Undantagsregeln har utformats på det sättet, att om ersättningen till den försäkrade från en och samme arbetsgivare under ett kalenderår inte uppgår till 300 kronor, så skall ersättningen alltid räknas som inkomst av annat förvärvsarbete.

Undantagsregeln innebär en del administrativa fördelar. Utrensningen av mindre lönebelopp för olika slags tillfällighetsarbeten medför förenkling av debitering och uppbörd av avgifter till pensionssystemet, men undantagsregeln medför också som konsekvens en inte tillfredsställande lösning av pensionsfrågan för betydande löntagargrupper. Inom jord- och skogsbruk, transportväsendet, handel och fria yrken finns tiotusentals löntagare som för sin försörjning tar arbete hos ett flertal arbetsgivare under året. En del av dessa arbetsgivare kan bereda dem arbete under några månader, andra under betydligt kortare tid, allt beroende av arbetets art, årstidernas växlingar och den säsongmässiga efterfrågan på arbetskraft.

För att jämställa här nämnda löntagargrupper med många tillfällighetsarbeten och andra löntagargrupper med mera stabila anställningsförhållanden bör 300-kronorsregeln vad angår dess inverkan på den pensionsgivande inkomsten avskaffas. Sålunda må smärre anställningsinkomster

betraktas som de rätteligen bör betraktas, nämligen som inkomst av tjänst och i enlighet härmed inräknas i den pensionsgrundande inkomsten.

Något större administrativt merarbete behöver den föreslagna ändringen inte medföra. Formuläret till allmän självdeklaration må uppställas på sådant sätt att särredovisning kan ske dels för inkomster av anställning som arbetsgivaren är skyldig att erlagga pensionsavgift för, dels också för smärre anställningsinkomster, där ersättningen till den försäkrade från en och samme arbetsgivare under ett kalenderår inte uppgår till 300 kronor.

Den föreslagna ändringen betyder givetvis en viss ökning av försäkringsförmånerna för berörda löntagare. Denna ökning får emellertid anses som klart befogad ur rättvisesynpunkt. Näringslivet i sin helhet får på grund av den föreslagna ändringen en viss ökning av sina utgifter för försäkringen. Detta kan likväl inte anses som orättvist, eftersom hela arbetslivet i så hög grad är beroende av att de hundratusentals förekommande tillfällighetsarbetena blir utförda.

I sin anmälan av pensionsförslaget förutskickar föredragande departementschefen fortsatt utredningsarbete för framläggande senast till år 1963 av en enhetlig pensionslagstiftning avseende både folkpensioneringen och tilläggs pensioneringen. Därjämte anmäler departementschefen vidare utredning avseende avräkningsregeln vid såväl löneinkomst som annan inkomst och dess tillämpning i jämkande riktning med tanke på sådana skogs-körare, som vid sidan om företagari nkomsten regelbundet har säsongbetonade löneinkomster av mindre omfattning.

Vi anser emellertid att den av oss föreslagna ändringen bör komma till stånd redan nu utan avvaktan på de förutskickade utredningarnas resultat och torde lämpligen kunna ta formen av en ändring i 5 §, där sista meningen i första stycket skulle helt utgå liksom även "om-satsen" i andra stycket.

Under hänvisning till ovanstående får vi alltså hemställa,

1. att riksdagen måtte med ändring av vad Kungl. Maj:t föreslagit i proposition nr 100 besluta i enlighet med denna motions syfte;
2. att vederbörande utskott måtte utarbeta definitivt förslag till erforderlig författningstext.

Stockholm den 3 april 1959

Nils Kellgren

Per Edvin Sköld

Harald Kärrlander